

IV.

*Ta mười năm làm tên lãng tử
Chân lướt bay trên những nhục vinh
Khóc cười nhân thế như trò giễu
Ta giễu đời ta cũng tận tình*
(thơ Trần Nghi Hoàng)

Dalat, thứ Năm ngày 3/4/1974

Lúc 6 giờ sáng một mình trong căn phòng 17 Phan Đình Phùng, còi giới nghiêm đã hết mà tôi vẫn chưa ngủ được. Chợp mắt một chút thì lại mơ thấy mình bệnh nặng trên giường, mẹ săn sóc cạnh bên. Nỗi ám áp của một tình thương vô cùng khiến tôi bật khóc và hứa rằng sẽ không bao giờ bỏ bà đi đâu nữa. Mẹ đặt một bàn tay lên lưng tôi, vuốt nhẹ xem có sốt không. Tôi choàng tỉnh, mới hay rằng chính anh đang cúi xuống xoa lên lưng tôi. Sao mà thật tiếc nuôi giấc mơ!

Vừa pha cho tôi một ly sữa, anh vừa nói đến sự oanh tạc của quân đội Miền Nam có thể xảy ra trong Dalat (cũng như đã xảy ra tại các tỉnh lỵ khác). Rồi anh đề cập đến điều đưa cả gia đình, và tôi nữa, trở về căn biệt thự ở Nguyễn Hoàng để tránh bom đạn và pháo kích.

Tôi nghe lòng vô cùng chán ngán, muốn bảo thẳng với anh *hãy để mặc thân tôi*, nhưng sao mở miệng vẫn chỉ là lời giải thích rằng tôi đã *quen với sự cô độc nên khó lòng gò ép thay đổi vào môi trường luôn phép mới*. Liệu người đàn bà có để tôi yên không trong ngôi nhà anh khi tôi vẫn giữ riêng nếp sống và những thói quen đã có?

Xong, tôi kết luận:

“Chẳng phải vì không thể ra đi, nhưng bởi em đã quyết định, em lựa chọn. Vậy, anh đừng áy náy theo sự ở lại thành phố một mình của em. Anh cứ về sống trong ngôi nhà Nguyễn Hoàng với chị Lan và mấy đứa nhỏ. Phần em, xin hãy nghĩ rằng em tự lo được như trong những tháng ngày chưa gặp anh.”

Tôi cười, tiếp:

“Cả đêm qua, ngoài những lo nghĩ bắt buộc, sao bỗng dung em nhớ anh kỳ lạ. Suốt thời gian ở bên anh, cũng có lần em đi xa anh, nhưng chưa bao giờ nhớ như đêm qua. Cái nhớ của một kẻ sắp mất đi một thứ gì yêu dấu nhất. Em nhớ mòn một từng kỷ niệm với anh ở Nha Trang, mỗi buổi trưa em nằm ngủ thì anh hay đến đứng nhìn qua cửa sổ, gọi khê tên em. Rồi lại nhớ một lần em nói rằng:

‘Em mang vai trò trôi nổi của Lara nhưng lại sở hữu cá tính mạnh mẽ của Zhivago, là kẻ TAO HOÀN CẢNH chứ không để BỊ CHI PHỐI bởi hoàn cảnh. Giống như Zhivago, em sẽ ở lại trong căn nhà tuyết với nỗi điên cuồng cao độ mà không bao giờ là kẻ chọn sự bỏ ra đi như Lara.’

Anh nhú mày, tỏ nét khó chịu:

“Luôn luôn em vẫn muốn làm theo ý mình một cách bướng bỉnh. Sao không một lần chịu nghe lời anh? Em đã bằng lòng ở lại thì hãy để cho anh cái trách nhiệm làm một con người trên em, sao cố tình phủi đi như vậy?”

Tôi chán nản nói:

“Đừng nổi giận với em! Chúng mình cũng không còn bao nhiêu thời gian với nhau, em muốn được yên thân.”

Anh bỏ đi, còn tôi thì nằm vùi một sáng trong chăn. Không phải là không suy nghĩ theo những gì anh nói, nhưng lạ Thượng Đế, thật tôi chán ngán sự đối diện người đàn bà hơn là phải đối diện chiến tranh. Cũng không hiểu tại sao?

*

* *

Buổi trưa nghe thiên hạ kêu ầm lên là Cộng Sản đã vào Dalat, anh quyết định để người đàn bà và các đứa con thu dọn tất cả mọi đồ đạc, đưa về Nguyễn Hoàng trước. Ngôi nhà 17 Phan Đình Phùng âm u hoang lạnh quá, nên tôi trả phòng, dọn trở lại 33 Phan Đình Phùng, ấm áp gần gũi với con người hơn.

Buổi chiều sắp tàn, trong căn gác của một thời yêu đương cũ, anh quỳ bên gối tôi, van xin tôi nghe theo ý anh mà tìm đến căn biệt thự Nguyễn Hoàng với gia đình anh.

Tôi chối từ, lòng buồn bã nghĩ rằng tất cả mọi người đều có số mệnh, sống hay chết cũng không ra ngoài điều ấy. *Trong óc thoáng qua thật nhanh sự hối tiếc chút ít những gì mình đã chọn lựa.*

Anh van nài xin một lần để cho anh được làm bổn phận.

Tôi ngồi lặng, nghe trái tim trĩu nặng một nỗi chán chường.

Khuôn mặt anh có phần nóng nảy nhưng lời nói vẫn cố giữ cho trầm tĩnh:

“Anh đã trình bày và bà ấy bằng lòng. Em sẽ có riêng một nơi chốn và có quyền làm tất cả những gì em thích. Em muốn sống thế nào tùy ý, ***miễn là xin em ở gần anh để anh được an lòng vì em.*** Ở lại đây một mình, em sẽ thế nào, sống chết ra sao, anh đâu thể biết và yên tâm cho được? Anh là con người và là chồng em trong 6 tháng nay mà.”

Có một việc đưa đến làm hỏng mọi ý muốn tôi. Người đàn ông giữ giùm căn nhà 33 Phan Đình Phùng nhất định đòi lại căn gác, không cho tôi lưu trú. Tức giận đến độ điên cuồng tuyệt vọng, tôi đập phá mọi cái gì có thể đập, rồi một mõi ngồi lặng lẽ như một con điên.

Thật lâu.

... ..

Anh vuốt nhẹ tóc tôi, khe khẽ nói:

“Bình tĩnh đi em! Em đã bằng lòng ở lại thì xin cho anh được làm bốn phen bảo bọc trên em. **Anh hứa là bất cứ lúc nào Dalat có chiều hướng yên ổn, anh sẽ đưa em về phố sống, không để em ở hẳn trong ấy đâu.** Ai cũng muốn em đến với họ. Không ai nỡ bỏ mặc em ngoài này.”

Tôi buồn bã quá đỗi, ôm trái banh của Vân San vào lòng mà nói lên câu nói ước mơ duy nhất ngay lúc ấy:

“Bây giờ chỉ mỗi điều em thêm muốn ghê gớm là được ngủ giấc dài trong ngôi nhà của mẹ em ở Sài Gòn thôi.”

Hai hàng nước mắt ứa ra, tôi ngồi bất động, tâm trạng cực kỳ tuyệt vọng.

Hình như anh bị xúc cảm mạnh, lấy khăn tay chấm nhẹ những giọt lệ đang chảy dài trên mặt tôi.

Tôi nhìn ra ngoài cửa sổ. Bầu trời rung rung buồn bã. Mây giăng thật thấp. Những áng mây màu xám y hết cõi lòng tôi đang nhuộm đầy màu xám. Tâm trí như tê liệt hẳn.

Anh ngồi cạnh bên, lặng yên ôm ngang lưng tôi trong buổi chiều đã tàn.

*

**

Tôi theo anh về Nguyễn Hoàng khi trời đã tối, lòng tự nhủ một lần nữa hãy để định mệnh xoay vần xem sao.

Trong ngôi nhà anh, tôi dọn dẹp căn phòng nhỏ dành riêng cho mình, lòng bình thản cách lạ, nổi bình thản của một con người đã chịu đựng đau khổ quá mức đâm thành vô tri giác. Phải thú nhận rằng tôi thật chỉ muốn buông xuôi mà chết trong căn bệnh trầm kha u uất của chính tâm tư mình. Đồng thời, cố chế ngự nỗi buồn dày đặc trong tim từ hơn 15 ngày qua để mà tập sống với một gia đình không phải là của tôi (Ôi! Đã bao giờ tôi có một mái gia đình thật sự chưa?), tập dọn dẹp nói năng như một cái máy trong cái tập thể nhỏ này.

Các đứa con anh và người đàn bà tỏ ra tử tế, nhưng riêng tôi, đầy ắp trong hồn chỉ là sự đau thương chất ngất. Tuy nhiên, bằng tất cả nghị lực tiềm tàng còn sót, tôi cố tự mình chống chọi với nỗi buồn đang dâng cao đến độ cuối. Từ nay không thể tự dằn vò vì những gì đã quyết định, mà là phải tranh đấu để sống còn với những lỗ làm tạo ra từ các quyết định ấy thôi.

Đêm đầu tiên, anh ngủ lại phòng tôi theo “**quy chế chia đôi từng đêm**” người đàn bà đặt ra. Có lúc, tôi tự cười mình theo cái định mệnh quái đản trong việc chôn gói kiêu này!

□

Dalat, thứ Sáu ngày 4/4/1975

Một ngày mới lại đến. Tỉnh dậy với toàn những giấc mơ dữ, tôi rời vòng tay anh buổi sớm, lang thang khắp cả khu vườn chung quanh nhà, tâm tư lạ thường buồn bã.

Khó thể chối rằng tôi vẫn còn thèm muốn ngàn nào được nhìn lại Sài Gòn với gia đình bè bạn thân yêu. Cố gắng quên và hòa mình vào những sinh hoạt của vợ con anh, nhưng càng cố lại càng thêm âm thầm đau đớn. Thật lòng, tôi chỉ muốn tự giam trong phòng kín để mặc tình cho cơn buồn bã đọa đầy tâm trí. Và tôi tìm bầu vú trong tiếng *violon* của mình. Những âm thanh đưa tôi trở về khung trời cũ, khi còn là một thứ *gypsy* sống đời lang thang không biết buồn từ thành phố này qua thành phố khác.

Quái lạ một điều, là dù hiện hữu trong gia đình và cuộc đời anh, vậy mà mấy lúc gần đây, đặc biệt buổi sáng hôm nay, tôi mang cảm tưởng mình vẫn còn là một đứa con gái du mục, dưng chân ít bữa tại đây và rồi một lúc nào sẽ từ giã ra đi.

Thật vậy!

Chắc chắn rồi tôi sẽ ra đi, rũ bỏ mọi thứ mà xông xáo dần thân trở lại trên con đường của riêng mình, *không có anh cùng tham dự*. Cái phần số dưng chân trong một mái ấm gia đình hạnh phúc không phải là để dành cho một kẻ như tôi.

Căn phòng có cái cửa sổ nhỏ hình tròn, anh cho kê vào đó một cái bàn viết, nhìn xuống khoảng vườn bên dưới và nguyên cả vùng núi đồi xanh thắm. Luôn luôn anh vẫn nhớ các ý thích của tôi. Cái bàn viết, chiếc bình hoa và ngọn đèn vàng ấm chính là những gì anh đã chọn lựa ngay đêm đầu tiên tôi đặt chân đến ngôi nhà này. Anh cũng chuyển các ý thích ấy qua cho những người thân. Vì vậy, sáng nay, thật lạ lùng mà thấy trên bàn có một bó hoa *marguerite* trắng thật đẹp do người đàn bà bảo đưa con gái đem vào.

2:30 chiều. Trời âm u, mây giăng thật thấp. Ngồi viết những dòng này mà nghe tâm hồn buồn bã quá. Nơi đây thật tĩnh lặng không có dấu vết chiến tranh. Đôi lúc tưởng như quên được thực tại để nghĩ rằng mình đang là một con bệnh an dưỡng trong một biệt thự hẻo lánh trên Dalat, không làm gì ngoài việc đọc sách và luyện ngón đàn cho thêm truyền cảm. Tuy nhiên, làm sao có thể hờ hững để không nhớ rằng chiến tranh đang lan tràn, sắp đi qua thành phố có gia đình và con trai kháu khỉnh? Nơi đây xa thị xã để tôi có cảm tưởng xa hơn ngàn nào với Sài Gòn thân yêu.

4:00 chiều. Lặng lẽ bên bàn viết suốt buổi như một con điên. Nỗi buồn và nỗi nhớ nhà day nghiêng trái tim hơn bao giờ hết. Tôi cố giấu ý nghĩ mình trước anh và tất cả. Nghe xa lạ trong ngôi nhà này, xa lạ cả với anh và với chính tôi. Giá mà biết được chút ít tin tức Sài Gòn!

□

Dalat, thứ Bảy ngày 5/4/1975

Buổi sáng trời mưa lất phất, không gian ẩm đậm một màu xám đục, nhìn qua khung kính nhỏ, đột nhiên sao nhớ lạ kỳ những ngày hè năm 1972 đi cùng nhóm bạn, trời cũng mưa, không gian cũng u ám và

Hồng, Công, Dũng, Mỹ Vân, Huyền áo quần tươm tất (như tôi hiện tại) để lúc nào cũng sẵn sàng trong mọi cuộc chơi. Có cái gì thức tỉnh trong lòng, đau đớn tê dại đến như ngất ngây tâm trí? Đôi lúc ngỡ mình đang trong kỳ hè ấy, lại có lúc nhận định “*Đã hết thật rồi mãi mãi những gì gọi là sung sướng vô tư*”.

Đêm, ngất đi trong phòng riêng.

Đã ba đêm hai ngày rồi mà sao thật lâu và còn xa lạ!

□

Dalat, Chủ nhật ngày 6/4/1975

Thức giấc sớm, một mình ra phố kiểm những người quen. Tôi chỉ gặp mỗi Mai Viết Khánh, cậu học trò cũ ở Quốc Gia Nghĩa Tử ngày xưa. Nghe chán chường cùng tột khi nhìn lại trước, sau, ngoài gia đình anh, đã chẳng còn lấy một người nào khả dĩ tin tưởng và trông mong tin tức về Sài Gòn.

Trên phố, tình cờ gặp được một nhóm bạn quen còn kẹt lại Dalat, rủ tôi cùng tìm cách về Sài Gòn bằng đường bộ. Thế là trong ngôi biệt thự rất đẹp, số 7 Trần Hưng Đạo, đối diện Bờ Hồ, cả đám ngồi với nhau. Đề tài đưa ra bàn thảo là trở về bằng cách nào và hành trang mang theo là gì? Bí mật, sôi nổi, cuộc họp tạo cho tôi cái cảm tưởng đang sống được tâm trạng lớp thanh niên VN thập niên 1930 đã đọc trong các tác phẩm của Nhất Linh.

Tâm tư dạt dào ước vọng ra đi. Bản chất giang hồ bùng lên như ngọn lửa làm ấm lại trái tim tôi đang tuyệt vọng. *Ra đi!* Đó là hai chữ thân yêu nhất trong định mệnh! Dù có phải băng rừng vượt suối, đói khát lạnh lẽo thì từ bây giờ nó vẫn là đầu mối níu kéo cho cuộc sống tôi.

5:00 chiều. Chúng tôi vẫn còn ngồi lại trong căn biệt thự tráng lệ nhìn xuống Bờ Hồ, bàn luận với nhau về cuộc ra đi. Trong trái tim nghệ sĩ này, sao lại chỉ là một nỗi buồn man mác? Dalat đẹp quá, thơ mộng quá trong buổi chiều sắp tắt, một lần bỏ đi là khó lòng nhìn thấy lại. Tôi thốt nghĩ đến anh với chuyến bôn tẩu ngày nào mà lặng người đau đớn. Thuở đầu tiên dần thân, biết bao hứng thú! Giờ đây nếu có ra đi thì đã không còn gì trong tay ngoài cái tâm tư rách nát muộn phiến.

6:00 chiều. Trở lại phố, cả khối lòng tái tê đến như ngây dại. Dalat mấy phút trước ngôi cùng đám bạn trong căn biệt thự còn đẹp để thơ mộng dường ấy, giờ đây chỉ thấy toàn một màu chiến tranh buồn thảm. Quán hàng ử ê, cửa đóng then gài kỹ lưỡng. Từng tốp lính bộ đội Cộng Sản xa lạ, nghênh ngang một cách thật rùng rú qua lại trên các nẻo đường. Bước lên vào giữa đám họ, mặt đối mặt mà tưởng như đang ở trên một hành tinh nào lạ hoắc. Ôi! Dalat bây giờ không

còn là thành phố thân yêu đã được chọn trong bước đầu đời để trao gửi tuổi trẻ của tôi.

Ban đêm chơi bài cùng 4 đứa bé, có anh và người đàn bà hiện diện. Tôi giấu kín nỗi buồn trước vẻ sung sướng của anh khi nhìn sự đầm ấm vui tươi trong gia đình.

Những đứa con anh bắt đầu thân thiện với tôi. *Lòng bồi hồi mà nghĩ, nếu một mai từ già, có lẽ ít nhiều tôi cũng để lại trong lòng chúng hình ảnh một người khách giang hồ, cô đơn thẳm lặng và ra đi lúc nào không biết!*

Giá mà bớt nghĩ ngợi thì hạnh phúc đã nằm trong tay!

Hay giá tôi chỉ là *một người khách thật sự*, sự việc đã khác hẳn.

Những cái “giá mà” này giết tâm trí tôi từng hồi từng chập.

Đêm nay lại phải dùng đến thuốc ngủ.

□